

Jaaroverzicht Privacy 2023

Ook in het jaar 2023 hielden de wetgever, rechterlijke macht en toezichthouders zich veelvuldig bezig op het gebied van privacy en gegevensbescherming. De AVG vierde inmiddels haar vijfde verjaardag wat een moment bood om terug te blikken en vooruit te kijken. Of zoals de voorzitter van de AP, Aleid Wolfsen, het beschreef: reden tot feest en reflectie. Wolfsen voorspelde een veranderende rol voor de AP in de komende vijf jaar. Illustratief hiervoor is dat het jaar 2023 werd ingeluid met het startsein voor een overkoepelend en domein overstijgend toezicht op algoritmes, waarbij de AP werd aangewezen als coördinerende algoritmetoezichthouder. Gezien alle wetgevingstrajecten op Europees en nationaal niveau, zal een aanzienlijke verandering niet alleen gelden voor de AP. Veel organisaties zijn inmiddels geconfronteerd met toenemende wettelijke verplichtingen die van invloed zijn op- of overlappen met regelgeving op het gebied van privacy en gegevensbescherming. Denk aan de sectorspecifieke regelgeving zoals de Digital Operational Resilience Act en de nationale Wet Elektronische Gegevensuitwisseling in de Zorg. Wij hebben de meest interessante, relevante en/of opmerkelijke wet- en regelgeving, jurisprudentie en activiteiten van toezichthouders van 2023 weer voor u in kaart gebracht.

Wet- en regelgeving

Europees niveau

Internationale doorgifte

Op 10 juli 2023 heeft de Europese commissie haar [adequaateitsbesluit](#) voor het EU-US Data Privacy Framework ("DPF") aangenomen. Het DPF vervangt het Privacy Shield en komt aan de bezwaren uit het [Schrems II-arrest](#) tegemoet. Het DPF biedt een basis voor de doorgifte van persoonsgegevens vanuit de EU naar de VS. In het besluit staat dat de Verenigde Staten een passend beschermingsniveau waarborgen voor de doorgifte van persoonsgegevens vanuit de Europese Unie aan Amerikaanse bedrijven, mits de betreffende Amerikaanse bedrijven deelnemen aan het [DPF](#). De doorgifte van persoonsgegevens naar de VS is hierdoor een stuk makkelijker geworden. Op het moment van schrijven maakten ruim 2600 organisaties gebruik van het DPF.

Digital Services Act & Digital Markets Act

De Digital Services Act ("DSA") en de Digital Markets Act ("DMA") hebben tot doel om een veiligere digitale ruimte te creëren waarin de grondrechten van de gebruikers beschermd worden, en een gelijk speelveld tot stand te brengen om innovatie, groei en concurrentievermogen te stimuleren. Zo moet bijvoorbeeld illegale inhoud gericht worden aangepakt, moeten platforms transparanter zijn over online reclame, en dient er meer controle plaats te vinden.

[De DSA zal vanaf 17 februari 2024 voor alle digitale diensten en platforms gelden die hun diensten aanbieden in de EU](#). In 2023 moesten de platforms hun gebruikersnummers al publiceren. Aan de hand hiervan werden sommige platforms en zoekmachines aangewezen als zeer grote onlineplatforms ("VLOP's") of zeer grote onlinezoekmachines ("VLOSE's"). Deze partijen moeten al sinds augustus 2023 aan de DSA voldoen en kennen extra strenge regels, bijvoorbeeld op het gebied van illegale inhoud, desinformatie en transparantie.

De DMA introduceert criteria voor platforms die een poortwachterspositie hebben door hun positie op de markt. Halverwege 2023 werden zes aanbieders aangewezen als poortwachters. Deze platforms moeten vanaf maart 2024 aan de regels uit de DMA voldoen. Het gaat [om de volgende platforms](#):

- Alphabet (Google Search, Youtube)
- Amazon
- Apple (Appstore)
- ByteDance (TikTok)
- Meta (Facebook, Whatsapp)
- Microsoft (Windows, LinkedIn)

Artificial Intelligence Act

De EU heeft in Brussel een politiek akkoord bereikt over de [Artificial Intelligence Act \("AI Act"\)](#). Het doel van de AI Act is om een wettelijk kader te bieden voor het gebruik van AI in de EU. De speerpunten in de AI Act zien onder andere op de toepassing van een drietal risiconiveaus (onacceptabele risico's, hoog risico en laag risico), een verbod op onacceptabele risico toepassingen, beveiliging, vereisten omtrent transparantie, datakwaliteit en aansprakelijkheid. Het akkoord moet nog worden goedgekeurd door de EU-lidstaten en het Europees Parlement. Boetes vanwege een inbreuk op de AI Act kunnen oplopen tot maximaal €35 miljoen of 7% van de wereldwijde omzet.

Data Act & Data Governance Act

Data heeft tegenwoordig enorm veel waarde voor een veelvoud aan bedrijven. Met de Data Act wordt verduidelijkt hoe data mag worden benut en onder welke omstandigheden, met inachtneming van (onder andere) privacy rechten. Het doel is om een interne datamarkt te realiseren ter bevordering van de innovatie en welvaart binnen de Europese Unie. Inmiddels hebben het Europees Parlement en de Raad van de EU op 28 juni 2023 een politiek akkoord bereikt en zal de [Data Act, na formele goedkeuring, 20 dagen na bekendmaking in het Publicatieblad in werking treden](#). Nog 20 maanden later wordt de Data Act ook daadwerkelijk van toepassing.

De Data Act gaat hand in hand met de Data Governance Act ("DGA"). [De DGA is met ingang van 24 september 2023 in werking](#) getreden in alle lidstaten en ziet op het betrouwbaar en veilig delen van data. Daarbij bevat het regels voor platforms die gegevens tussen/van partijen delen (gegevensbemiddelaars). Deze platforms worden door middel van de DGA

gereguleerd en hebben tot 24 september 2025 om te zorgen dat zij voldoen aan de regels uit de DGA.

European Health Data Space

Europese 'Data Spaces' moeten er in de toekomst voor gaan zorgen dat data beter beschikbaar wordt voor gebruik in de economie en in de samenleving. Binnen dergelijke Data Spaces moeten zowel data-gebruikers als data-verstrekkers data kunnen delen, uitwisselen en gebruiken. Eén van de 10 sectoren waarbinnen Data Spaces zou moeten worden gecreëerd is de gezondheidssector. Op 16 februari 2023 heeft het Europees Parlement besloten het voorstel voor te leggen aan de parlementaire commissies milieubeheer, volksgezondheid en voedselveiligheid (ENVI) en burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken (LIBE). Op 28 november 2023 is het gezamenlijke rapport van ENVI en LIBE door de commissies aangenomen.

Het rapport komt met een aantal aanbevelingen. Met betrekking tot primair gebruik versterkt het rapport het recht van natuurlijke personen om toegang te krijgen tot en controle uit te oefenen op hun gegevens. Zij moeten met name informatie krijgen over de toegang van gezondheidswerkers tot hun gegevens, terwijl de toegang tot "electronic health systems" (EHR-systems) voor primair gebruik moet worden beperkt tot zorgverleners. Het rapport creëert ook een recht op een effectief rechtsmiddel tegen bindende besluiten van een digitale gezondheidsautoriteit. Wat het secundaire gebruik betreft, creëert het rapport een opt-out voor natuurlijke personen voor de verwerking van hun gezondheidsgegevens en voorziet het in de certificering van EHR-systemen door derden. Ook wordt de opslag van persoonlijke elektronische gezondheidsgegevens binnen de EU verplicht gesteld. Het beheer van gezondheidsgegevens wordt inclusiever gemaakt door de oprichting van een adviesforum voor de nieuw op te richten European Health Data Space Board. De plenaire vergadering stemde in meerderheid voor het gezamenlijke verslag van de ENVI en LIBE commissies. Op 6 december 2023 stelde de Raad van de EU zijn mandaat vast voor onderhandelingen met het Europees Parlement.

Cybersecurity

Digital Operational Resilience Act

[De Digital Operational Resilience Act \("DORA"\) is sinds januari 2023 van kracht.](#) DORA heeft tot doel om door middel van uniforme regelgeving over IT-beveiliging te faciliteren dat financiële organisaties weerbaarder worden tegen digitale dreigingen. Toezicht hierop zal worden uitgeoefend door de Europese toezichthoudende autoriteiten, waaronder de Autoriteit Financiële Markten en De Nederlandsche Bank. Ondernemingen hebben tot december 2024 de tijd om aan de regelgeving te voldoen en vanaf januari 2025 moeten de regels geïmplementeerd zijn in alle organisaties.

NIS-2 richtlijn

In het jaaroverzicht 2022 hebben wij melding gemaakt van de inwerkingtreding van de [NIS-2 richtlijn](#). De NIS-2 bevat beveiligingsverplichtingen voor aanbieders

van digitale diensten en heeft tot doel de weerbaarheid van de netwerken en informatiesystemen van de EU-lidstaten te vergroten. NIS-2 heeft een veel ruimer toepassingsbereik dan NIS-1 en wordt daarom voor veel organisaties relevant. Implementatie van de NIS-2 richtlijn zal gebeuren via aanpassing van de [Wet beveiliging Netwerk en Informatiesystemen](#) (Wbni) waarin nu de implementatie van de NIS-1 richtlijn is opgenomen. Alhoewel de consultatie van de (aangepaste) Wbni was voorzien voor 2023, is er nog geen wetsvoorstel gepubliceerd. Het wetsvoorstel en een bijbehorende consultatie zijn nu gepland in [het eerste kwartaal van 2024](#). Nederland heeft tot en met 3 oktober 2024 de tijd om deze richtlijn in nationale wetgeving te implementeren.

Open data richtlijn

De Open data richtlijn is een initiatief van de Europese Unie dat tot doel heeft [het hergebruik van overheidsinformatie te bevorderen door deze informatie gemakkelijk toegankelijk en bruikbaar te maken voor het publiek en bedrijven](#). De richtlijn is bedoeld om de transparantie te vergroten, innovatie te stimuleren en de economische groei te bevorderen door het hergebruik van overheidsgegevens te vergemakkelijken. Het wetsvoorstel Wet implementatie Open datarichtlijn implementeert de Europese Open data richtlijn in de Wet hergebruik van overheidsinformatie. Op 15 juni is het wetsvoorstel ingediend bij de Tweede Kamer en op 18 december is er door de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties een Nota van wijziging aangeboden aan de Tweede Kamer met een drietal kleine wijzigingen die zien op een verkeerde verwijzing in het wetsvoorstel. Eind december is er door de Tweede Kamer gestemd over het wetsvoorstel. De uitslag is op het moment van schrijven nog niet gepubliceerd.

Regulation on data collection for short-term rental

Op 7 november 2022 heeft de Europese Commissie een voorstel gepubliceerd voor een verordening inzake het verzamelen en delen van gegevens met betrekking tot verhuurdiensten voor accommodatie op korte termijn. Het voorstel zou de registratie van verhuurders en hun accommodaties moeten faciliteren, waarbij het de bedoeling is dat er meer uniformiteit en transparantie komt met betrekking tot de manier waarop online platforms gegevens en informatie delen. Hierbij kan gedacht worden aan platforms zoals Booking.com en Airbnb. Zo moeten verhuurders volgens dit voorstel bepaalde informatie over hun verhuurde accommodaties met overheidsinstanties delen en moeten platforms ervoor zorgen dat de informatie die verhuurders verschaffen betrouwbaar is. Als platforms hier niet aan voldoen, kan de bevoegde overheidsinstantie o.a. boetes opleggen.

[Inmiddels is er een voorlopig akkoord aangekondigd over het voorstel.](#) Wanneer het voorlopig akkoord door het Europees Parlement en de Europese Raad wordt aangenomen, hebben lidstaten twee jaar om te voldoen aan de regelgeving.

Interoperable Europe Act

Op 13 november 2023 bereikten het Europees Parlement en de Raad van de EU een akkoord over de Interoperable Europe Act. [De Interoperable Europe Act zal de interoperabiliteit en samenwerking op het gebied van openbare diensten in de EU versterken en heeft als doel om de uitwisseling van informatie binnen de publieke sector van de Unie naar een hoger niveau te tillen en de digitale transformatie van de Europese publieke sector te versnellen](#). Het introduceert een samenwerkingskader voor overheidsinstanties in de EU om gegevens grensoverschrijdend uit te wisselen. De samenwerking zorgt voor overeenstemming over interoperabele en herbruikbare digitale oplossingen. De wet waarborgt toegang tot grensoverschrijdende openbare diensten voor personen in de EU. Na het akkoord van 13 november zal de verordening op technisch niveau worden verfijnd waarna het Europees Parlement en de Raad van de EU het voorstel formeel kunnen aannemen.

Harmonization of GDPR enforcement

Op 4 juli 2023 heeft de Europese Commissie een nieuwe verordening voorgesteld met procedurele regels om [de samenwerking tussen de gegevensbeschermingsautoriteiten te standaardiseren en stroomlijnen bij de handhaving van de AVG in grensoverschrijdende situaties](#). Het verplicht de leidende gegevensbeschermingsautoriteit bijvoorbeeld om een samenvatting van belangrijke kwesties naar betrokken autoriteiten te sturen. Hierdoor kunnen de verschillende autoriteiten al in een vroeg stadium met elkaar overleggen. Het doel van het voorstel is om geschillenbeslechting en onderzoeken efficiënt te laten verlopen om vertragingen tegen te gaan. De voorgestelde verordening bevat regels voor betrokkenen, verwerkers/verwerkingsverantwoordelijken en de gegevensbeschermingsautoriteiten. De regelgeving ziet onder andere op het klachtrecht (welke informatie moet een klacht bevatten?), de rechten van ondernemingen (verwerkers of verwerkingsverantwoordelijken) bij wie een onderzoek wordt uitgevoerd door de gegevensbeschermingsautoriteit (bijvoorbeeld de AP in Nederland) en samenwerking en geschillenbeslechting tussen de autoriteiten.

ePrivacy

De ePrivacy verordening heeft betrekking op elektronische communicatie en bevat onder meer regels over het gebruik van metadata, cookies en direct marketing. Het oorspronkelijke voorstel dateert uit 2012 en sinds mei 2021 zijn de Europese Commissie, Europees Parlement en de Europese Raad met elkaar in onderhandeling over een definitieve tekst. Wederom komen we tot de conclusie dat er wellicht in het volgende jaaroverzicht meer te melden is.

Nationaal niveau

Wet toekomst accountancysector

De voorgestelde Wet toekomst accountancysector regelt, met het oog op kwaliteitscontrole, dat beoordelingen van het werk van individuele accountants met naam en toenaam worden gepubliceerd. Volgens de AP maakt dit een grote inbreuk op de persoonlijke levenssfeer van accountants en de AP zet vraagtekens bij de subsidiariteit van de maatregel. Kwaliteitscontrole zou immers ook op het niveau van de accountantskantoren kunnen plaatsvinden. Bovendien zijn voldoende waarborgen voor accountants noodzakelijk om zich tegen een beoordeling of publicatie daarvan te verweren.

Naar aanleiding van het advies van de AP van 23 maart 2022 en van de Raad van State van 30 november 2022 is het wetsvoorstel aangepast. In artikel 45a van de Wet op het accountantsberoep is een waarborg opgenomen voor de externe accountant, namelijk door de naam van de externe accountant bij publicatie te pseudonimiseren. Weliswaar is de herleiding naar een individuele accountant bij navraag nog mogelijk, maar de pseudonimisering bij publicatie betekent een minder vergaande inbreuk. Op 21 december 2023 heeft Minister Kaag de Koning gevraagd om het aangepaste voorstel naar de Tweede Kamer te sturen en [is de aangepaste Memorie van Toelichting gepubliceerd](#).

Wet aanpak meervoudige problematiek

[Dit wetsvoorstel](#) beoogt knelpunten weg te nemen in de gegevensuitwisseling en privacy bij de aanpak van meervoudige problematiek in het sociaal domein. Het wetsvoorstel voorziet in wettelijke taken voor het college van burgemeesters en wethouders voor onderzoek, planvorming en coördinatie bij meervoudige problematiek in het sociaal domein. Begin 2023 was het wetsvoorstel bij de Tweede Kamer ingediend. De Tweede Kamer heeft vervolgens 280 vragen gesteld over de wet. De beoogde inwerkingtreding van de Wet aanpak meervoudige problematiek is daarom naar aanleiding van de hoeveelheid vragen verschoven van 1 januari 2024 naar 1 juli 2024. [Het voorstel is echter medio september 2023 controversieel verklaard](#). Hiermee komt het wetsvoorstel op de lijst met onderwerpen die de Tweede Kamer tot het aantreden van een nieuw kabinet niet behandelt. We verwachten dat de inwerkingtreding dus wederom zal worden verschoven.

Wegiz

[De Wet Elektronische Gegevensuitwisseling In de Zorg is op 1 juli 2023 in werking getreden](#). Deze wet verplicht zorgaanbieders om zorggegevens elektronisch uit te wisselen. Daarnaast kunnen voor specifieke gegevensuitwisselingen eisen worden opgelegd ten aanzien van taal en techniek, zoals het verplicht gebruik maken van een informatietechnologieproduct of -dienst die gecertificeerd is. Het gevolg hiervan is dat informatie

over de behandeling en de zorg voor patiënten sneller beschikbaar is en het risico op fouten kleiner is.

Wet digitale overheid

Op 1 juli 2023 trad ook de Wet digitale overheid in werking. De Wet Digitale Overheid ("Wdo") beoogt ervoor te zorgen dat Nederlandse burgers en bedrijven veilig kunnen inloggen bij de (semi-)overheid, waaronder zorginstellingen. De komende jaren wordt de Wdo gefaseerd ingevoerd. De uitwerking van de Wdo als kaderwet vindt plaats in de lagere regelgeving.

Jurisprudentie

Europees niveau

Het HvJ EU deed in 2023 verschillende uitspraken over de uitleg van de AVG die interessant en relevant zijn voor de praktijk.

Administratieve of civiele rechtsmiddelen?

Op 12 januari 2023 oordeelde het HvJ EU dat de administratieve en civiele rechtsmiddelen waarin de AVG voorziet, tegelijkertijd en onafhankelijk van elkaar kunnen worden aangewend. Het is vervolgens aan de lidstaten om in overeenstemming met het beginsel van procedurele autonomie zelf te regelen hoe deze beroepsmogelijkheden zich tot elkaar verhouden. De manier die de lidstaat kiest, mag daarnaast geen inbreuk maken op de rechten die de verordening beoogt te waarborgen (gelijkwaardigheidsbeginsel).

Inzagerecht

Over het inzagerecht wees het HvJ EU in 2023 meerdere interessante arresten. Zo oordeelde het HvJ EU op 12 januari dat iedere betrokkene het recht heeft om te weten aan welke ontvangers zijn of haar persoonsgegevens zijn of zullen worden verstrekt. Het recht op inzage ziet immers op zo nauwkeurig mogelijk verstrekte informatie. Op deze manier wordt de nuttige werking gewaarborgd van de overige rechten van betrokkenen. Desondanks mag de verwerkingsverantwoordelijke er in het kader van het evenredigheidsbeginsel voor kiezen alleen de categorieën van ontvangers te delen indien het onmogelijk is om de ontvangers te identificeren of als het verzoek kennelijk ongegrond of buitensporig is.

Het HvJ EU gaf dit jaar bovendien uitleg aan wat het recht op een kopie van persoonsgegevens inhoudt. Art. 15 lid 3 AVG wordt zo uitgelegd dat het recht om van de verwerkingsverantwoordelijke een kopie te verkrijgen inhoudt dat aan de betrokkene een getrouwe en begrijpelijke reproductie van *al* deze persoonsgegevens moet worden verstrekt. Dit omvat ook kopieën van uittreksels uit documenten of zelfs van volledige documenten of databankuittreksels die onder meer die gegevens bevatten, indien dit nodig is om de betrokkene in staat te stellen zijn rechten uit te oefenen. Alhoewel deze lijn ongeveer al werd aangehouden in Nederland, werd toch nog veel geoordeeld dat geen recht bestond op een volledige kopie van een document. Dit arrest lijkt de deur meer te openen voor inzage in kopieën van documenten.

En in een derde arrest oordeelde het HvJ EU dat betrokkenen op grond van artikel 15 lid 1 AVG het recht hebben om inzage te verkrijgen in logbestanden. Het gaat hierbij om inzage in informatie over de raadplegingen van persoonsgegevens, de datums en de doeleinden van deze raadplegingen. Dit betekent niet per definitie dat de betrokkene ook recht heeft om te weten wie (welke werknemers) de persoonsgegevens hebben geraadpleegd. De identiteit van een raadpleger kan alleen worden verstrekt wanneer dit onontbeerlijk is voor de betrokkene om zijn rechten uit te oefenen en mits rekening wordt gehouden met de rechten en vrijheden van de raadpleger in kwestie.

Als laatste wees het HvJ EU een arrest dat de Nederlandse rechtspraak op het gebied van het inzagerecht bevestigt. In deze zaak betrof het een Duitse tandartspatiënt die in het kader van een aansprakelijkstelling van zijn tandarts een kopie van zijn medisch dossier vroeg. Hij was van mening was dat de tandarts fouten had gemaakt. De tandarts vroeg de patiënt – conform Duitse nationale wetgeving – om een financiële vergoeding voor het verstrekken van deze kopie. Het HvJ EU boog zich over de vraag of het vragen van een vergoeding in strijd was met de verplichting uit de AVG om kosteloos inzage te verlenen in persoonsgegevens, nu de inzage voor een ander doel dan het doel van de AVG: het controleren van de rechtmatigheid van de verwerking van de persoonsgegevens. Het HvJ EU oordeelde dat in artikel 12 lid 5 en 15 lid 3 AVG is bepaald dat een betrokkene het recht heeft om kosteloos een eerste kopie van de persoonsgegevens te verkrijgen en dat een dergelijk verzoek niet hoeft te worden gemotiveerd. Dit is alleen anders als de betrokkene opnieuw om een kopie van de persoonsgegevens verzoekt. De nationale Duitse regeling – die de economische belangen van artsen beschermde – gold daarom niet als 'evenredige maatregel'. Tot slot bevestigde het HvJ EU dat de kopie alle documenten in zijn medisch dossier omvat, waaronder alle diagnoses, onderzoeksresultaten, beoordelingen door behandelende artsen en verrichte behandelingen of ingrepen.

De functionaris voor de gegevensbescherming (FG)

Het HvJ EU oordeelde begin februari dat er geen principiële onverenigbaarheid bestaat tussen de functie van de functionaris voor de gegevensbescherming ("FG") en andere functies. De combinatie van functies mogen echter niet tot een belangenconflict leiden. Van een belangenconflict kan volgens het HvJ EU sprake zijn wanneer de FG een andere taak vervult waarin deze het doeleinde en de middelen voor de verwerking van persoonsgegevens zou vaststellen. Dit zou een belangenconflict kunnen opleveren met de taak van de FG om toezicht te houden op de naleving van de AVG en het beleid ten aanzien van de verwerking van persoonsgegevens.

Persoonsgegevens

Het HvJ EU heeft zich in 2023 opnieuw twee keer uitgelaten over de reikwijdte van het begrip 'persoonsgegeven'. In de eerste zaak had de EDPS aan de Gemeenschappelijke afwikkelingsraad ("GAR"), een Europese autoriteit, een berisping opgelegd omdat zij

niet voldeed aan haar transparantieplichtingen op grond van Verordening 2018/1725. [Het HvJ EU oordeelt dat de EDPS te snel tot die conclusie is gekomen en heeft nagelaten te onderzoeken of de informatie in dit geval daadwerkelijk een 'identificeerbaar' natuurlijke persoon 'betreft'](#) waarop de Verordening 2018/1725 van toepassing is. Informatie betreft een persoon wanneer dit wegens haar inhoud, doel of gevolg aan een persoon gelieerd is (Nowak). Of een betrokkene 'identificeerbaar' is, moet bovendien worden gezien vanuit het perspectief van de partij die de persoonsgegevens verwerkt (Breyer). Aangezien de persoonsgegevens begrippen onder de AVG en Verordening 2018/1725 hetzelfde zijn is dit ook een relevant arrest voor de praktijk van niet-EU instellingen.

De tweede zaak ging over het 'vehicle identification number' (VIN), een code die door de fabrikant aan een voertuig wordt toegekend. Het HvJ EU overweegt dat het VIN naar zijn aard geen persoonsgegeven is. Vervolgens haalt het HvJ EU de Breyer uitspraak aan en overweegt dat [het VIN wel een persoonsgegeven kan worden op het moment dat het VIN wordt gecombineerd met andere gegevens](#), als een natuurlijk persoon daardoor met redelijke middelen kan worden geïdentificeerd. Kentekenbewijzen bevatten bijvoorbeeld zowel het VIN, als de naam en het adres van de kentekenuhouder. Het VIN is daarom wel een persoonsgegeven indien de persoon die er toegang toe heeft, kan beschikken over middelen aan de hand waarvan de eigenaar van het voertuig te identificeren. Het HvJ EU laat het aan de verwijzende rechter over om te beoordelen of partijen redelijkerwijs kunnen beschikken over de middelen waarmee een VIN kan worden gekoppeld aan een natuurlijk persoon.

Schadevergoeding

Op 4 mei oordeelde het HvJ EU over [het recht op schadevergoeding](#) op grond van de AVG. Een enkele inbreuk op de AVG is onvoldoende voor schadevergoeding. Er moet aan drie vereisten worden voldaan: er moest sprake zijn van (i) geleden schade, (ii) een inbreuk op de AVG en (iii) een causaal verband tussen de schade en de inbreuk. De omvang van de schade moet vastgesteld worden aan de hand van het nationaal recht, met inachtneming van het Unierechtelijke gelijkwaardigheidsbeginsel en het doeltreffendheidsbeginsel. Bovendien oordeelde het HvJ EU dat in het nationale recht geen drempel van ernst mag worden opgeworpen voor vergoeding van schade van een betrokkene.

De (on)rechtmatigheid van de gegevensverwerking

Op dezelfde dag, 4 mei, oordeelde het HvJ EU dat [niet-nakoming van de verplichtingen uit art. 26 en 30 AVG](#) (het vaststellen van een regeling met betrekking tot de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de verwerking en het bijhouden van een register van de verwerkingsactiviteiten) [niet altijd tot gevolg heeft dat de verwerking van persoonsgegevens onrechtmatig is](#). Een verwerking is onrechtmatig wanneer deze niet voldoet aan artikel 5 lid 1 onder a AVG en artikel 6 lid 1 AVG, aldus het Hof.

Competentie van toezichthoudende autoriteiten, grondslagen en bijzondere persoonsgegevens

Op 4 juli 2023 heeft het HvJ EU een uitgebreid [arrest gewezen in een zaak tegen Meta](#). Allereerst oordeelt het HvJ EU dat een mededingingsautoriteit onder voorwaarden kan oordelen over de (on)rechtmatigheid van de verwerking van persoonsgegevens. Als tweede oordeelt het Hof dat wanneer gegevens informatie kunnen onthullen die onder (een of meerdere) bijzondere categorieën persoonsgegevens valt, dat deze gegevens onder het verwerkingsverbod van artikel 9 lid 1 AVG vallen. Het maakt niet uit of de informatie *juist* is of *wordt beoogd* dat bijzondere persoonsgegevens worden verwerkt. Het enkele feit dat een websitebezoeker de 'vind-ik-leuk'-knop aanklikt of inlogt betekent bovendien niet dat deze de bijzondere persoonsgegevens kennelijk openbaar maakt, aldus het Hof. Als derde gaat het Hof met name in op de grondslagen voor Meta om persoonsgegevens over verschillende diensten en websites (van derden) te verzamelen, te koppelen aan het Facebookaccount van de gebruiker en deze vervolgens te gebruiken. Het HvJ EU oordeelt dat Meta slechts van de grondslag uitvoering overeenkomst gebruik kan maken als de verwerking van de persoonsgegevens 'objectief onontbeerlijk' is voor de contractuele prestatie. Voor wat betreft het gerechtvaardigd belang toetst het HvJ EU verschillende belangen van Meta aan de bekende drie stappen toets. Het gerechtvaardigd belang van Meta om gepersonaliseerde advertenties te tonen voor direct marketingdoeleinden strandt op de belangenafweging. Dat een Facebookaccount gratis is, maakt niet dat de betrokkene er redelijkerwijs rekening mee hoeft te houden dat Meta zijn persoonsgegevens zonder toestemming verwerkt voor gepersonaliseerde advertenties. Tot slot oordeelt het HvJ EU dat de machtspositie van Meta dient te worden betrokken bij de beoordeling of geldige toestemming is verkregen, maar dat die niet per definitie daaraan in de weg staat. Wel dienen Facebookgebruikers de verwerkingen van persoonsgegevens voor het personaliseren van advertenties te kunnen weigeren, zonder dat zij niet meer van Facebook gebruik kunnen maken.

Verwerken

Tijdens de COVID-19 pandemie werd in Tsjechië op enig moment de verplichting ingevoerd om via een online applicatie de geldigheid van een Europees digitaal Covid certificaat te controleren bij evenementen. De applicatie verifieerde de echtheid en geldigheid van het certificaat. Het HvJ EU boog zich (onder andere) over de vraag of met het gebruik van de online applicatie ook gegevens werden verwerkt en de AVG hierop van toepassing is. [Het begrip 'verwerken' dient ruim te worden uitgelegd. Het verifiëren van de certificaten met de online applicatie, waarna de applicatie een groene V of rode X toonde, kon daar onder worden geschaard](#). Immers, de verificatie stelt een evenementenorganisatie in staat om persoonsgegevens te raadplegen en te beoordelen of de betrokkene aan de toepasselijke gezondheidsvereisten voldoet.

Administratieve boetes

In twee uitspraken van 5 december 2023 ([UAB](#) en [Deutsche Wohnen SE](#)) heeft het HvJ EU de voorwaarden voor het opleggen van administratieve boeten door de toezichthoudende autoriteiten verduidelijkt. Het HvJ EU concludeert dat alleen een boete kan worden opgelegd als sprake is van een inbreuk op de AVG die opzettelijk, of op zijn minst nalatig was. Dit is het geval op het moment dat de verantwoordelijke zich niet onbewust kon zijn van de inbreukmakende aard van zijn gedrag. Ongeacht of hij zich daar van bewust was.

Voor zover de verwerkingsverantwoordelijke een rechtspersoon is, is het overigens niet nodig dat de inbreuk is begaan door het management of dat het management kennis had van de inbreuk. Een rechtspersoon is aansprakelijk voor eenieder die handelt namens die rechtspersoon of in de uitoefening van diens bedrijf. Tegelijkertijd kan het opleggen van een boete niet afhankelijk worden gesteld van de vaststelling dat die inbreuk door een geïdentificeerde natuurlijke persoon is gepleegd. Voor wat betreft de hoogte van de boetes in het geval van groepsondernemingen geldt dat de toezichthoudende autoriteit hierbij uitgaan van het begrip 'onderneming' uit het mededingingsrecht.

Geautomatiseerde besluitvorming

In twee uitspraken van 7 december 2023 ging het HvJ EU in op de profileringspraktijken door een Duits kredietinformatiebureau. Een aantal Duitse burgers verzet zich tegen het 'scoren' van personen om het toekomstig (betalings)gedrag te voorspellen. [Het HvJ EU kwalificeert deze 'scoring' als geautomatiseerde individuele besluitvorming, een begrip dat volgens het HvJ EU breed dient te worden geïnterpreteerd.](#) Het HvJ EU concludeert ook dat wanneer de door een kredietinformatiebureau vastgestelde en aan een bank meegedeelde score een beslissende rol speelt bij de toekenning van een krediet, de vaststelling van deze score op zich moet worden aangemerkt als een beslissing die jegens een betrokkene "rechtsgevolgen heeft die hem betreffen of die hem in aanmerkelijke mate raken". Geautomatiseerde besluitvorming zonder menselijke tussenkomst is in beginsel verboden door de AVG, maar in lidstatelijk recht kan een uitzondering hierop worden gemaakt. Het HvJ EU oordeelt bovendien dat dat een besluit van een toezichthoudende autoriteit naar aanleiding van een klacht, onderworpen is aan volledige rechterlijke toetsing. [Het in de 'eigen' registers langer bewaren van informatie uit openbare registers is volgens het Hof niet rechtmatig en komt in aanmerking voor het recht op gegevenswissing.](#)

Nationaal niveau

Het aantal uitspraken dat in 2023 is gepubliceerd op rechtspraak.nl en waarin de term AVG voorkomt is gedaald naar 361. Dit zijn 63 uitspraken minder dan in 2022, maar nog steeds meer dan in 2021 (toen stond de teller op 324 uitspraken).

Collectieve acties

Bewijslastverdeling en meer

Op 15 maart 2023 heeft de rechtbank Amsterdam een omvangrijk vonnis gewezen in de zaak tussen de [Data Privacy Stichting \(de Stichting\)](#) en [Facebook](#). Deze uitspraak lijkt een opstapje te zijn voor toekomstige vorderingen van claimorganisaties. Zo is er in deze uitspraak geoordeeld dat de bewijslast ten aanzien van het voldoen aan AVG-verplichtingen rust bij de verwerkingsverantwoordelijke, in afwijking van de hoofdregel dat de bewijslast rust bij de partij die de vordering instelt en zich beroept op een rechtsgevolg (art. 150 Rv). Naast de bewijslast oordeelt de rechtbank bovendien over, onder andere, de (gezamenlijk) verwerkingsverantwoordelijkheid van de Facebook en Meta entiteiten, de invulling van de transparantieplichtingen, (het ontbreken van) de grondslag en oneerlijke handelspraktijken.

Ontvankelijkheid in een WAMCA-zaak

In de procedure tegen TikTok heeft de rechtbank Amsterdam een tussenuitspraak gewezen waarin de [ontvankelijkheid van de belangenorganisaties en hun vorderingen is getoetst](#). De rechtbank toetste zowel aan de ontvankelijkheidseisen in de AVG als de WAMCA en komt tot de conclusie dat de belangenorganisaties grotendeels ontvankelijk zijn in hun vorderingen, met een voorbehoud ten aanzien van twee belangenorganisaties. Bij de toetsing van de financieringsovereenkomst van deze twee wordt geconstateerd dat er bepalingen in staan die afbreuk doen aan de onafhankelijkheid van de belangenorganisaties ten opzichte van de procesfinancier. Dit leidt niet direct tot niet-ontvankelijkheid, maar de belangenorganisaties worden in de gelegenheid gesteld te verduidelijken dat de zeggenschap over de rechtsvorderingen in voldoende mate bij hen ligt. Opvallend is dat de rechtbank in de tussenuitspraak ook al van oordeel is dat de vorderingen tot immateriële schade onvoldoende bundelbaar (onvoldoende gelijksoortig) en daarom niet ontvankelijk zijn.

Informatieverplichting bij een datalek

Op 6 april 2023 heeft de rechtbank Rotterdam uitspraak gedaan in een kort geding tussen Blauw Research B.V. (Blauw) en Nebu B.V. (Nebu). Blauw vordert informatie van Nebu over een cyberaanval op de servers van Nebu, waarbij er (mogelijk) persoonsgegevens op straat zijn komen te liggen. De rechtbank wijst deze vorderingen van Blauw toe. [Op basis van de verwerkerovereenkomst had Blauw namelijk recht op deze informatie. Bovendien heeft zij een rechtmatig belang bij bepaalde aanvullende informatie rondom de cyberaanval.](#) Nebu moet ook een onafhankelijk onderzoek door een externe partij laten uitvoeren naar de oorzaak van het incident en de getroffen maatregelen, aangezien het haar tot aan het moment van het kort geding nog steeds niet was gelukt om deze informatie zelf te achterhalen. Hiermee heeft Blauw een stok achter de deur om Nebu te dwingen bepaalde informatie beschikbaar te maken en te houden rondom de cyberaanval. Nebu krijgt namelijk dwangsommen van 25.000 euro voor iedere dag dat zij deze informatie niet met Blauw deelt.

Internationale doorgifte

Twee farmaceutische bedrijven, Diamedica (VS) en PRA (NL) zijn verwickeld geraakt in een langlopend geschil met verschillende procedures over de afgifte van data. [De rechtbank Amsterdam concludeert in haar vonnis van 24 april dat alhoewel Diamedica geen 'eigenaar' is van de data, er wel een contractuele verplichting bestaat voor PRA om de data te verstrekken.](#) De rechtbank concludeert eerst dat partijen gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijken zijn en dat een rechtmatige grondslag en uitzondering bestaat om de (bijzondere) persoonsgegevens te delen. Desalniettemin mogen de persoonsgegevens niet gedeeld worden met Diamedica in de VS, omdat niet is aangetoond dat deze in de VS voldoende worden beschermd. Diamedica mag wel haar advocaat aanstellen al 'vertegenwoordiger' in de zin van artikel 27 AVG, zodat die de persoonsgegevens in ontvangst kan nemen. Relevant om op te merken is dat dit vonnis is geweest voordat in 2023 het nieuwe [adequaateheidsbesluit](#) door de Europese Commissie werd genomen.

Tracking cookies

De voorzieningenrechter van rechtbank Amsterdam oordeelde in oktober dat [Criteo, die tracking cookies plaatst via websites van derden \('publishers'\), gezamenlijk verwerkingsverantwoordelijke is met de websitehouder voor de verwerking van persoonsgegevens.](#) Dit wordt blijkens de uitspraak ook niet betwist door partijen. Voor het plaatsen van deze cookies en het verwerken van persoonsgegevens die daarmee worden verzameld, is toestemming van de betrokkene nodig. Wanneer geen toestemming is verkregen, kan Criteo zich als verwerkingsverantwoordelijke niet verschuilen achter haar partners: het huidige (piep)systeem is onvoldoende. [Begin december bekrachtigt het gerechtshof Amsterdam het kort geding vonnis grotendeels.](#) Criteo dient als gezamenlijk verwerkingsverantwoordelijke het plaatsen van tracking cookies zonder rechtsgeldige toestemming te staken.

Rechten van betrokkenen

Op de derde dag van 2023 werd de [conclusie van de procureur-generaal](#) gepubliceerd over de vraag of een vordering tot verwijdering van persoonsgegevens kan worden toegewezen door de burgerlijke rechter in kort geding nadat de termijn als bedoeld in artikel 35 lid 2 UAVG is verstreken. [Op 15 september 2023 wijst de Hoge Raad het arrest waarin de conclusie van de P-G wordt gevolgd.](#) Een herhaald verzoek van de betrokkene, zonder dat daaraan gewijzigde feiten of omstandigheden ten grondslag zijn gelegd, is niet reeds kennelijk ongegrond of buitensporig. Wijst de verwerkingsverantwoordelijke het verzoek af, dan start een nieuwe zeswekentermijn. Het staat de betrokkene bovendien vrij om, wanneer hij daarvoor een spoedeisend belang heeft, een voorlopige voorziening te vragen in kort geding. Het verstrijken

van de zeswekentermijn staat hier niet aan in de weg. We schreven hier een meer uitgebreide [blog](#) over.

Recht op inzage

Begin april wees het Hof Amsterdam drie arresten tegen Uber en Ola. Uber en Ola chauffeurs verzochten inzage in de verwerking van persoonsgegevens. Meer specifiek werd inzage verzocht in informatie over het bestaan van geautomatiseerde besluitvorming, zoals het ['upfront pricing system'](#), de ['fraud probability score'](#) en de [deactiveringsbesluiten](#). Het Hof stelt de chauffeurs grotendeels in het gelijk en oordeelt dat het inderdaad om volledig geautomatiseerde besluiten gaat die de chauffeurs in aanmerkelijke mate treffen. Uber en Ola moeten alsnog voldoen aan de inzageverzoeken. Dit houdt onder andere in dat zij moeten uitleggen op basis van welke factoren zij tot de besluiten komen. Ook in het executie kort geding tegen Uber worden de chauffeurs overwegend in het gelijk gesteld: Uber heeft nauwelijks informatie verstrekt die ziet op de uitsluitend geautomatiseerde verwerking. Uber verbeurt dus dwangsommen vanwege het niet (tijdig) nakomen van het bevel van het Hof.

Rechtbank Rotterdam oordeelde in augustus over de reikwijdte van het inzagerecht. [Zakelijke berichten die door de bestuursleden met privé telefoons zijn verstuurd moeten meegenomen worden in de zoekslag bij een inzageverzoek.](#) Bovendien is verweerder ook ten aanzien van die berichten verwerkingsverantwoordelijke.

Rechtbank Midden-Nederland wees in 2022 een inzageverzoek van een betrokkene in memo's en werkaantekeningen af, omdat deze de persoonlijke gedachten van medewerkers bevatten en uitsluitend bedoeld waren voor intern overleg en beraad. Het Hof Arnhem-Leeuwarden vernietigt deze beschikking. [Volgens het Hof is het op basis van de AVG niet toegestaan persoonlijke werkaantekeningen categorisch uit te sluiten wanneer deze zijn opgenomen in het digitaal archiveringssysteem:](#) Voor zover deze stukken persoonsgegevens bevatten dient per geval beoordeeld te worden of een uitzonderingsgrond op het inzagerecht van toepassing is. Dit terwijl op de website van de AP staat dat persoonlijke werkaantekeningen van een hulpverlener niet onder het recht op inzage in een dossier met gezondheidsgegevens vallen. Onduidelijk is of de AP dit op de AVG of andere wetgeving baseert.

Schadevergoeding

In 2023 wordt in een beperkt aantal gevallen een schadevergoeding toegekend wegens een schending van de AVG. We hebben er een aantal uitgelicht.

Magnova, eigenaar van de websites [jure.nl](#), [rechtenmedia.nl](#) en [rechtennieuws.nl](#), publiceerde per ongeluk een niet-geanonimiseerd vonnis op haar websites. In november 2022 (maar pas gepubliceerd in februari 2023, daarom opgenomen in dit jaaroverzicht) kende de rechtbank Rotterdam een billijke schadevergoeding van [EUR 750,00](#) toe wegens een onrechtmatige verwerking van persoonsgegevens.

Het UWV stuurde vijf brieven met medische gegevens naar een verkeerd adres. De brieven komen ongeopend retour, maar dat stond niet in de weg aan de toekenning van een schadevergoeding aan de betrokkene. Na overlegging van bewijs van psychische problemen door middel van een rapport van een psycholoog, kent rechtbank Den Haag namelijk een [immateriële schadevergoeding van EUR 500,00](#) toe.

Naar aanleiding van een datalek door een hack bij een hogeschool, kent de kantonrechter in Gelderland een [schadevergoeding toe van EUR 300,00](#). Alhoewel concrete negatieve gevolgen uitblijven, was het verlies aan controle over de medische gegevens van betrokkene blijvend, aldus de kantonrechter.

Zorg

In een kort geding procedure bij gerechtshof Arnhem-Leeuwarden stond ter discussie welke persoonsgegevens door de zorgverzekeraar opgevraagd mochten worden om de vergoeding van niet-gecontracteerde zorg te beoordelen. [Het Hof oordeelt dat de zorgverzekeraar in elk individueel geval alleen die gegevens over de gezondheid van de verzekerde mag verwerken die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de zorgovereenkomst](#). Een model van de zorgverzekeraar waarin de gehele medische historie standaard wordt opgevraagd, miskent dit uitgangspunt.

In december wees de Hoge Raad twee interessante arresten voor de zorgpraktijk. Het eerste arrest gaat over het recht op inzage op grond van de WGBO (en dus niet op grond van de AVG!). Een patiënt heeft het ziekenhuis en een betrokken behandelaar aansprakelijk gesteld vanwege een medische fout. De verzekeraar van het ziekenhuis heeft een arts/medisch adviseur verzocht advies uit te brengen of volgens de regels van de geneeskunst is gehandeld. De patiënt vordert inzage in dit advies van de medisch adviseur. [De Hoge Raad volgt de conclusie van de P-G en oordeelt dat de patiënt geen recht op inzage heeft in het advies op grond van de WGBO](#). De WGBO is niet van toepassing op het advies, omdat dit geen handeling op het gebied van de geneeskunst omvat. Evenmin valt het advies onder de wettelijke bepalingen over medische keuringen en medische begeleiding, dus is de WGBO niet overeenkomstig van toepassing

De tweede zaak die voorlag bij de Hoge Raad betrof de buitengerechtelijke behandeling van medische beroepsaansprakelijkheid op grond van de AVG alsmede de WGBO. De eerste vraag waar de Hoge Raad zich over boog was of toestemming noodzakelijk is om in de buitengerechtelijke fase het medisch dossier van de patiënt met een jurist (werkzaam bij het ziekenhuis of bij een verzekeraar) te kunnen delen om de schadeafwikkeling te beoordelen. [De Hoge Raad bevestigt dat toestemming noodzakelijk is, zowel in het kader van het verwerkingsverbod voor gegevens over de gezondheid op grond van de AVG als voor het doorbreken van het beroepsgeheim op grond van de WGBO](#). De toestemming kan worden ingericht door middel van een medische machtiging van de patiënt. De Hoge Raad vervolgt dat niet van de aansprakelijk

gestelde hulpverlener kan worden verwacht dat een standpunt wordt ingenomen omtrent de aansprakelijkheid in de buitengerechtelijke fase wanneer de patiënt de medische machtiging weigert te verstrekken.

Boetes van de Autoriteit Persoonsgegevens

In augustus wezen twee verschillende rechtbanken een vonnis over boetes die door de AP zijn opgelegd voor een schending van de AVG. [Rechtbank Gelderland oordeelde dat de boete aan BKR in stand gelaten kan worden](#), maar ziet wel aanleiding om het boetebedrag te matigen van EUR 830.000 naar EUR 668.000.

Vervolgens [verklaarde rechtbank Amsterdam de boete zoals opgelegd aan DPG Media ongegrond](#). De AP had eerder kunnen melden wat DPG had moeten doen om de overtreding te beëindigen. De boete is een te zwaar middel nu DPG als verwerkingsverantwoordelijke de identificatieplicht zorgvuldig had toegepast en slechts onvoldoende oog heeft gehad voor de balans tussen identificeren en het faciliteren van het inzage-recht

Toezichthouders

Europees niveau

European Data Protection Board (EDPB)

Cookies en vergelijkbare technieken

De EDPB publiceerde op 17 januari 2023 een verslag van de werkzaamheden van de Taskforce Cookie Banner. Wij schreven [een blog](#) over de inhoud hiervan. Uit het rapport van de Taskforce blijkt een zevental inbreukmakende praktijken bij cookiebanners. Vervolgens publiceerde de EDPB op 14 november 2023 ter consultatie [richtsnoeren voor de toepassing van artikel 5 lid 3 van de ePrivacy richtlijn](#) (ook wel de 'cookiebepaling'). Hiermee wil de EDPB met name verduidelijken welke nieuwe (opkomende) tracking technologieën ook onder het toepassingsbereik vallen van de verplichting om toestemming te verkrijgen van de eindgebruiker.

Aanbevelingen voor het gebruik van de cloud

[Voor overheidsinstellingen die persoonsgegevens van burgers opslaan in de cloud](#) heeft de EDPB op 14 januari 2023 een lijst met aanbevelingen opgesteld. Een van de belangrijkste aanbevelingen is dat de overheid eerst de privacyrisico's in kaart dient te brengen door middel van een [data protection impact assessment \(DPIA\)](#).

Internationale doorgiften

Op 28 maart 2023 bracht de EDPB een advies uit over [het adequaatheidsbesluit van de Europese Commissie voor doorgifte van persoonsgegevens naar de VS onder het EU-VS Data Privacy Framework](#). Volgens de EDPB was er sprake van een verbetering ten opzichte van het Privacy Shield, maar waren er ook nog veel kanttekeningen.

In haar [aanbevelingen inzake de goedkeuringsaanvraag en over de elementen en principes die te vinden zijn in Binding Corporate Rules](#)

[\(BCR\) voor de verwerkingsverantwoordelijke \(art. 47 GDPR\)](#) van 20 juni 2023, deelt de EDPB een nieuw standaardformulier en aangepaste vereisten voor de aanvraag van BCRs.

Ook heeft de EDPB de [richtsnoeren voor certificering als instrument voor doorgiften van persoonsgegevens](#) naar derde landen aangenomen. Hierin wordt de tweestappentoets van toepassing bij internationale doorgiften beschreven en wordt toegelicht hoe het certificeringsmechanisme gebruikt kan worden.

Bovendien werden [de richtsnoeren over de wisselwerking tussen de toepassing van artikel 3 en de bepalingen inzake internationale doorgiften overeenkomstig hoofdstuk V van de AVG](#) vastgesteld. Deze werden 2021 al voor het eerst gepubliceerd en zijn nu na publieke consultatie vastgesteld

Op 19 september 2023 nam de EDPB de [richtsnoeren voor artikel 37 richtlijn gegevensbescherming bij rechtshandhaving](#) aan. Deze richtsnoeren gaan over de doorgifte van persoonsgegevens door bevoegde autoriteiten van EU-landen aan autoriteiten van derde landen of internationale organisaties met bevoegdheden op het gebied van wetshandhaving.

Op 19 november 2023 nam de EDPB richtsnoeren aan [voor de doorgifte van gegevens van politie en justitie naar landen buiten de Europese Economische Ruimte op basis van passende waarborgen](#).

Richtsnoeren (overig)

In [de richtsnoeren over deceptieve design patterns op sociale medianetwerken](#) van 14 februari 2023 van de EDPB zijn best practices voor ontwerpers en aanbieders van sociale mediaplatforms opgenomen om dark & deceptieve patterns te vermijden.

Vervolgens nam de EDPB op 28 maart 2023 de definitieve versie na publieke consultatie aan van de [richtsnoeren voor de identificatie van de leidende toezichthoudende autoriteit van een verwerkingsverantwoordelijke of verwerker](#).

Op 28 maart 2023 nam de EDPB tevens de [richtsnoeren aan over de kennisgeving van een inbreuk in verband met persoonsgegevens onder de AVG](#). De conceptversie was al geruime tijd geleden gepubliceerd. In de definitieve versie heeft EDPB de paragraaf over de meldingsvereisten met betrekking tot inbreuken op persoonsgegevens in niet-EU-vestigingen aangepast.

Ook de in 2022 voor het eerst gepubliceerde [richtsnoeren over de rechten van betrokkenen en meer specifiek het recht op inzage](#), werden op 28 maart aangenomen. Hiermee beoogt de EDPB inzicht te geven in de verschillende aspecten van het recht op inzage.

Op 26 april 2023 nam de EDPB [de richtsnoeren voor het gebruik van gezichtsherkenningstechnologie bij rechtshandhaving](#) aan. Volgens de EDPB vormt gezichtsherkenning waarbij biometrische gegevens

worden verwerkt, een ernstige inbreuk op het recht op privacy en gegevensbescherming van betrokkenen.

In de [richtsnoeren voor de toepassing van artikel 65, lid 1, onder a\) GDPR](#) van 24 mei 2023 tracht de EDPB de toepassing van de geschillenbeslechtsprocedure te verduidelijken.

Harmonisatie

De EDPB legde 27 oktober 2023 een [verbod op aan Meta om binnen Europa onrechtmatig gepersonaliseerde advertenties aan te bieden op Facebook en Instagram](#).

Nationaal niveau

Autoriteit Persoonsgegevens (AP)

Adviezen

De AP bracht twee adviezen uit over de verwerking van gegevens over gezondheid. Op 17 januari 2023 bracht de AP een [advies uit over het conceptwetsvoorstel actualisering lichaamsmateriaalwetgeving](#). De AP meende dat onvoldoende duidelijk was welke persoonsgegevens verzameld zullen mogen worden door het nationale meldpunt voor orgaanhandel. Op 3 augustus 2023 uitte de AP in haar advies [haar bezwaar tegen het voorstel voor de Wet testen bij vertrek](#), om vreemdelingen te kunnen verplichten zich bij uitzetting te laten testen op besmettelijke ziektes. Volgens de AP diende het wetsvoorstel op een aantal punten duidelijker te worden.

Op 3 november 2023 bracht de AP [een advies uit over de voorgenomen regelgeving voor gegevensverwerking door samenwerkingsverbanden \(WGS\)](#). Hieruit bleek dat als overheidsinstanties en private partijen in een samenwerkingsverband persoonsgegevens uitwisselen, dit vooraf door een rechter moet worden getoetst.

Handhaving

De AP legde in 2023 verscheidene handhavingsmaatregelen op. Zo legde de AP twee boetes op en verschillende berispingen. De berispingen zagen op het niet of tijdig reageren op inzageverzoeken en op het zonder grondslag verwerken van persoonsgegevens voor direct marketing. Bovendien matigden rechters dit jaar twee boetes die eerder door de AP waren opgelegd (zie 'jurisprudentie nationaal').

De eerste boete werd gepubliceerd op 13 april 2023. De AP legde [een boete van 150.000 euro op aan de Sociale Verzekeringsbank vanwege gebrekkige identiteitscontrole door de telefonische helpdesk](#).

Op 24 mei 2023 nam de EDPB de [richtsnoeren aan voor de berekening van administratieve boetes onder de AVG](#) nadat deze voor publieke consultatie waren voorgelegd. Door deze nieuwe regels dienen alle privacytoezichthouders in de EU de hoogte van boetes op dezelfde manier te berekenen. Deze richtsnoeren gelden niet voor [overheidsorganisaties en natuurlijke](#)

[personen die niet namens een bedrijf handelen. Daarvoor heeft de AP begin december nieuwe boetebeleidsregels gepubliceerd.](#)

17 november 2023 volgde de tweede boete waarin [de AP de gemeente Voorschoten een boete oplegde van 30.000 euro.](#) De gemeente bewaarde informatie over afval van individuele huishoudens volgens de AP veel langer dan nodig en de inwoners werden hier tevens niet over geïnformeerd.

[Overige](#)

De AP sprak meermaals ministers aan op onrechtmatige verwerking van persoonsgegevens. De minister van Economische zaken en Klimaat had de KvK verzocht voortaan een lijst te publiceren van mensen met een bestuursverbod. De AP vond dit niet noodzakelijk en niet evenredig en meende dat er wel langdurig zeer schadelijke gevolgen uit konden voortkomen. Op 20 februari 2023 is gebleken [dat de minister van Economische Zaken en Klimaat een advies van de AP niet opvolgde.](#) De AP heeft daarnaast in een brief aan de minister van Justitie en Veiligheid gesteld dat er [per direct gestopt moet worden met de grootschalige verwerking van reisdetails van luchtvaartpassagiers.](#)

Ook hield de AP zich bezig met het verwerken van persoonsgegevens door AI. De AP heeft in juni 2023 haar zorgen geuit over het gebruik van persoonsgegevens bij organisaties die gebruikmaken van generatieve artificiële intelligentie. De AP [stuurde een brief naar softwareontwikkelaar OpenAI en vroeg hierin onder meer naar het gebruik van persoonsgegevens voor het trainen van het AI-systeem.](#) Op 18 december 2023 waarschuwde de AP [dat er meer en beter zicht en grip moet komen op risico's van artificiële intelligentie en algoritmes.](#) De AP pleit voor een deltaplan waarin menselijke regie, veilige applicaties en systemen en eisen aan organisaties samenkomen.

Op 2 november 2023 deelde de AP mede dat de AP voor het eerst criteria heeft goedgekeurd waarmee een instelling AVG-certificaten uit mag geven en [dat AVG-certificering daarmee een stap dichterbij komt.](#)

Meer weten?

Neem dan contact op met een van onze specialisten:

[Jeroen van Woezik](#)

[Corine d'Hulst](#)

[Marijn Rooke](#)

[Tom de Wit](#)

[Moo Miero](#)

[Esmée Fonville](#)

[Huub de Jong](#)

[Lydia O'Riordan](#)